

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького (м. Мелітополь, Україна)
Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України
(м. Київ, Україна)
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
(м. Київ, Україна)
Чиказький університет (м. Чикаго, США)
Зальцбурзький університет (м. Зальцбург, Австрія)
Природничо-гуманітарний університет у Седльцах (м. Седльце, Польща)
Південно-Західний університет «Неофіт Рилські» (м. Благоевград, Болгарія)
Пловдивський університет «Паїсій Хилендарський» (м. Пловдив, Болгарія)
Академічне співтовариство Михайла Балудянського
(м. Кошице, Словаччина)

**ГАРМОНІЗАЦІЯ
КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ВИЩОЇ ШКОЛИ:
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ**

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(12–13 червня 2014 р.)**

Мелітополь
2014

УДК 378.013.43:316.612(062)

ББК 74.58я5

Г 20

Рекомендовано до друку Вченою радою
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
Протокол № 12 від 28.05.2014 р.

*Підготовлено у межах проекту
«Людиновимірність гармонізації культурно-освітнього простору
майбутніх педагогів» (№ держреєстрації 0113U000293)
та згідно з тематичним планом науково-дослідних робіт
МОН України (Наказ № 1193 від 25.10.2012 р.)*

Г 20 **Гармонізація культурно-освітнього простору вищої школи :
соціально-педагогічні аспекти** : матеріали Міжнародної науково-
практичної конференції (12–13 червня 2014 р.) / за заг. ред. д-ра філос.
наук, проф. Молодиченка В.В. – Мелітополь : Видавництво МДПУ
ім. Б. Хмельницького, 2014. – 377 с.

**Harmonization of the higher school cultural and educational space:
social and pedagogical aspects**: proceedings of the International Scientific
and Practical Conference (June 12–13, 2014) / under the general editorship
of Doctor of Philosophy, Professor Molodychenko. – Melitopol : Publishing
house of Melitopol Bohdan Khmelnytsky State Pedagogical University,
2014. –377 p.

ISBN 978-617-7055-46-3

У матеріалах конференції висвітлюються погляди сучасних науковців на проблему гуманітарного супроводу освітньої траєкторії людини впродовж життя. У контексті гуманітарних смислів розкриваються соціально-педагогічні характеристики організації оптимального функціонування культурно-освітнього простору вищої школи задля культурного й особистісного зростання гармонічної людини.

Рекомендовано науковцям, викладачам, учителям, державним службовцям, студентам – усім, хто цікавиться проблемами, що відбуваються в культурно-освітньому просторі вищої школи.

Редакція не несе відповідальності за зміст текстів і не завжди поділяє думки їх авторів.

УДК 378.013.43:316.612(062)

ББК 74.58я5

© МДПУ ім. Б.Хмельницького, 2014

© Автори матеріалів, 2014

ISBN 978-617-7055-46-3

ЗМІСТ

Александров Денис <i>Партисипативність як стратегія гармонізації професійного зростання студентства в сучасному освітньому полі</i>	29
Анастасова Наталя <i>Науково-теоретичне вивчення комунікативно-мовленнєвих умінь майбутнього логопеда</i>	32
Андрущенко Віктор <i>Гуманістична місія вчителя</i>	34
Арабаджи Олена, Андрущенко Олексій <i>Інтеркультурні міста: розмаїття громади та суспільний простір взаємопорозуміння</i>	38
Асрян Лаура <i>Креативно-діяльнісний підхід як чинник гармонізації музичної освіти молодших школярів</i>	40
Афанасєва Людмила, Орлов Андрій <i>Праксеологічні виміри особистісного зростання майбутнього вчителя</i>	42
Баль Альона <i>Роль виховної роботи за місцем проживання в умовах сучасності</i>	44
Божко Анжела, Вахняк Надія <i>Вплив казки на екологічне виховання дошкільників</i>	46
Бойчук Юрій <i>Культурологічний підхід у сучасній освіті</i>	49
Бортников Євгеній, Дицюра Анастасія <i>Людномірний підхід у туристичній діяльності (на прикладі острова Перун)</i>	52
Будько Марина <i>Етос як індикатор гармонії відносин «Я–Ти» в системі культурно-освітнього простору</i>	56
Букресва Ірина, Глинська Людмила <i>Соціально-філософська рефлексія освітянських практик формування соціальності</i>	60
Бурцева Тетяна <i>Людновимірні засади розвитку болгарських просвітницьких традицій в Україні другої половини ХІХ – початку ХХ століття</i>	62
Варениченко Анастасія, Чорна Вікторія <i>Підготовка майбутніх вчителів початкової школи до екологічного виховання молодших школярів</i>	64
Вархола Михал <i>Інновації в навчальному процесі з урахуванням людського фактора</i>	67

Вахняк Надія, Рєзанова Оксана	
<i>Використання інноваційних технологій в екологічній освіті дітей дошкільного віку.....</i>	69
Власенко Елеонора	
<i>Підготовка екологічних проєктів як складова гармонізації культурно-освітнього простору студентської молоді</i>	72
Власенко Елеонора	
<i>Творча самореалізація майбутнього педагога-музиканта у контексті гармонізації культурно-освітнього простору вищого педагогічного закладу.....</i>	74
Власова Ольга, Костюк Наталя	
<i>Студентська родина у моральному вимірі вищої школи</i>	76
Войтюк Ірина	
<i>Конфесійно орієнтована модель як соціальна платформа інтеграції світської і релігійної освіти.....</i>	79
Волікова Марина	
<i>Позиція А. С. Макаренка щодо морально-етичної складової статевого виховання: контекстний підхід.....</i>	82
Герашенко Ярина	
<i>Вплив молодіжного туризму на національно-патріотичне виховання студентської молоді.....</i>	84
Глебова Наталя	
<i>Процес адаптації як досягнення рівноваги в трансформаційному суспільстві.....</i>	86
Голозубов Олександр	
<i>Антропологічний зсув і трансформації культурного та освітнього простору.....</i>	88
Гриценко Марина	
<i>Гармонізація якості і доступності університетської освіти.....</i>	91
Грітченко Тетяна	
<i>Екологічна освіта майбутнього вчителя початкової школи у ВНЗ</i>	94
Гуренко Ольга	
<i>Полікультурний простір вищого навчального закладу: сутність, структура, освітньо-виховні можливості.....</i>	97
Дерменджієва Софік	
<i>Комунікативна компетентність і рольова діяльність у сім'ї.....</i>	100
Диянкова Гергана	
<i>Ефективність педагогічної риторики і мовленнєвої діяльності.....</i>	103
Добровольська Лариса, Третякова Ірина	
<i>Екологічна культура як цінність духовного розвитку студентів педагогічних навчальних закладів</i>	106
Дольська Ольга	
<i>Номадичне мислення як цивілізаційний виклик.....</i>	108

Дороніна Тетяна	
<i>Гендерний вимір освітнього менеджменту: аналіз дискурсивних практик</i>	111
Дубяга Світлана	
<i>Моделювання навчальних дій молодших школярів як педагогічна проблема.....</i>	115
Єрмоленко Світлана	
<i>Українська мова для іноземних слухачів.....</i>	118
Жебровський Олександр	
<i>Екологізація культурно-освітнього простору у позашкільних закладах.....</i>	121
Житник Тетяна	
<i>Психологічні особливості естетичного ставлення дітей старшого дошкільного віку до творів мистецтва</i>	123
Ісакова Олена	
<i>Інновації та стереотипи як проблеми сучасної освіти</i>	125
Калашник Любов	
<i>Соціальна адаптивність як складова процесу гармонізації життєвого простору людини (підходи сучасної педагогічної науки КНР)</i>	127
Карелова Галина	
<i>Духовно-моральний вимір оптимістичного ставлення до життя.....</i>	130
Катаєв Станіслав	
<i>Людиномірність інформатизації освіти та суспільства</i>	132
Ковалевська Юлія	
<i>Державницьке виховання особистості у закладах освіти</i>	134
Ковалевський Сергій, Медведєва Ольга	
<i>Практична робота з формування культурно-освітнього середовища у вищому навчальному закладі</i>	137
Ковальчук Крістіна	
<i>Реалізація компетентнісного підходу в екологічній освіті майбутніх вчителів.....</i>	139
Комар Ольга	
<i>Інтерактивні технології в системі підготовки майбутнього вчителя</i>	142
Коноваленко Тетяна	
<i>Інтеграція професійно-педагогічної та методичної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови</i>	144
Корж Олена	
<i>Формування релігійно-національної ідентичності як педагогічна проблема.....</i>	147
Костюк Наталя	
<i>Розвиток системи ціннісних відносин особистості</i>	149

Кочкурова Ольга	
<i>Духовність як необхідна складова гармонійного розвитку особистості</i>	151
Криволапов Едуард	
<i>Формування професійної компетентності з безпеки туризму у майбутніх фахівців туристичної галузі</i>	152
Кулакевич Оксана	
<i>Особливості диригентсько-хорової освіти майбутніх вчителів мистецтва в Україні</i>	155
Купцова Тетяна	
<i>Гендерна стратифікація освіти</i>	157
Кух Людмила	
<i>Саморозвиток особистості і освіта</i>	160
Кучина Катерина	
<i>Ціннісні орієнтації як аксіологічно спрямований імператив</i>	163
Лабінцева Лариса	
<i>Феномен музичної дії у синкретичному вихованні дітей</i>	165
Лапко Віолетта	
<i>Культурно-освітній простір класичного університету як передумова виховання духовних цінностей студентської молоді</i>	168
Лисенко Юлія	
<i>Залучення студентів до волонтерської діяльності з людьми похилого віку як спосіб гармонізації культурно-освітнього простору ВНЗ</i>	170
Литвина Юлія	
<i>Шляхи імплементації інклюзивної освіти в Україні</i>	172
Лобнер Надя	
<i>Освіта з погляду молодіжно орієнтованого визначення бідності</i>	175
Логвіна-Бик Тетяна	
<i>Культурно-освітній простір вищого навчального закладу</i>	178
Майборода Наталія	
<i>Мистецька компетентність як чинник формування патріотизму у вихованців сільських навчально-виховних комплексів</i> ...	180
Маковецька Наталія	
<i>Тренінгові вправи як засіб формування конфліктологічної культури майбутніх фахівців туристичної галузі</i>	182
Маковський Денис	
<i>Вивчення українського фольклорного мистецтва як засіб гармонізації освітнього простору майбутніх педагогів-музикантів</i>	185
Мартинюк Анатолій	
<i>Людиномірні сенси і соціальна значущість музичної освіти</i>	187

Мартинюк Тетяна	
<i>Музична освіта в контекстах гармонізації педагогічної практики</i>	189
Матвієнко Вікторія	
<i>Розширення соціокультурного контексту змісту навчання як умова успіху вивчення іноземних мов</i>	191
Матвієнко Петро	
<i>Події в Україні 2014 року як форма вияву міжкультурного діалогу: проблема чи псевдопроблема?</i>	194
Матяш Інна	
<i>Чуйність майбутнього учителя як умова забезпечення екологічності освіти</i>	197
Мелаш Валентина, Варениченко Анастасія, Гнатів Олена	
<i>Проблема екологізації системи освіти</i>	199
Мержева Лариса	
<i>Особистісно орієнтовані технології формування диригентсько-педагогічної майстерності майбутнього музиканта-педагога</i>	202
Мітєва Арна	
<i>Сутність гуманітарної експертизи в культурно-освітньому просторі майбутнього педагога</i>	205
Міхєєнко Олександр	
<i>Гармонія як умова здоров'я</i>	208
Мозговий Олександр	
<i>Підготовка майбутніх фахівців у галузі туризму до організації туристичної діяльності осіб похилого віку</i>	211
Молодиченко Валентин	
<i>Ціннісні детермінанти гармонізації сучасної діяльності вищої школи в межах європейського простору</i>	213
Молодиченко Наталія	
<i>Формування ціннісних орієнтацій у майбутніх учителів</i>	217
Муртазієв Ернест	
<i>Культурологічний підхід у фаховій підготовці майбутніх вчителів математичної освіти</i>	220
Назаренко Юлія	
<i>Освіта і релігія в духовному світі суспільства та особистості</i>	223
Олексенко Роман, Бондаренко Аліна	
<i>Соціально-економічні аспекти культури бізнесу</i>	227
Пак Ірина	
<i>Психологічно-педагогічна та мистецька проблема духовного розвитку культури особистості</i>	230
Панов Сергій	
<i>Особливості гармонізації культурно-освітнього простору комунікативної компетенції моряків фахового спрямування</i>	234

Паршук Світлана <i>Духовна культура майбутніх педагогів в освітньому просторі вищої школи</i>	236
Пачева Валентина, Пачев Сергій <i>Крайнознавчий центр як інституційний компонент культурно-освітнього простору вищої школи</i>	239
Переверзєва Олена <i>Культурологічні аспекти концертмейстерської діяльності</i>	241
Перепелиця Оксана <i>Організація творчої діяльності дітей молодшого шкільного віку в соціально-культурній сфері навчальних закладах</i>	244
Пешев Олег <i>Річард Стенл Пітерс як фундатор аналітичної філософії освіти</i>	246
Пінський Олександр <i>Біофілія і готовність до девіацій у середовищі студентів-природознавців педагогічних ВНЗ</i>	250
Плахотнік Олег <i>Формування правосознання и правової культури личности</i>	252
Плахотнік Ольга, Безносюк Олександр <i>Екологічна культура як складова морального виховання молоді</i>	254
Полівко Ольга <i>Гармонізація культурно-освітнього простору студенської молоді засобами народного живопису</i>	257
Помиткіна Любов <i>Прийняття студентами стратегічних життєвих рішень як умова гармонізації особистісного простору</i>	259
Поправко Ольга <i>Формування духовно-моральної культури студентської молоді в умовах соціокультурних трансформацій</i>	261
Потеров Румен <i>Акордеонне навчання в Болгарії в контексті сучасної освітньої парадигми</i>	263
Прийма Сергій <i>Основні положення культурно-освітнього простору як системи синергетичного типу</i>	266
Пристапа Людмила <i>Інтерактивні технології формування екологічного мислення майбутніх вчителів</i>	268
Припула Олександр <i>Виховання молоді в традиціях запорізького козацтва</i>	271
Пшінько Олександр, Власова Тетяна <i>Студент як споживач знання у «новій культурі» постмодерну</i>	274

Ратко Марина	
<i>Трасформації української науково-освітньої сфери у вимірі археомодерну</i>	276
Савлук Ірина	
<i>Самопрезентація виконавського потенціалу в контексті формування професіоналізму майбутнього фахівця</i>	279
Самофалов Ілля	
<i>А. С. Макаренко про взаємозв'язок людини з природою</i>	282
Семікін Михайло	
<i>Філософсько-освітній аналіз сучасного етнопедagogічного знання</i>	285
Сергесва Лариса	
<i>Дослідження суспільної екологічної свідомості та поведінки у країнах Європейського союзу</i>	288
Сершень Юлія	
<i>Становлення української домрової музично-виконавської школи</i>	290
Серих Лариса	
<i>Вектори взаємодії загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків</i>	293
Сидорук Анна	
<i>Використання засобів анімації в екскурсійній діяльності</i>	296
Соболь Наталія	
<i>Особливості формування художньо-творчої толерантності майбутнього вчителя музики</i>	298
Совгіра Світлана	
<i>Типи, показники та рівні екологічного світогляду майбутніх учителів</i>	300
Солоненко Анатолій	
<i>Виховання практичної культури у студентів вищих педагогічних навчальних закладів: концептуальні положення</i>	303
Степаненко Ірина	
<i>Мистецтво життєтворчості як складова культурно-освітнього простору університету в суспільстві знань</i>	307
Стеценко Катерина	
<i>Лібералізація української вищої школи на прикладі сучасної освіти Великобританії</i>	309
Стотика Ірина, Вольвак Надія	
<i>Психологічні аспекти розвитку емоційно-асоціативної сфери студентів педагогічно-мистецьких факультетів</i>	312
Стручасва Тамара, Олексенко Тетяна	
<i>Музейна педагогіка в освітньому просторі школи й вузу Росії та України</i>	314

Таравська Яна, Гудзь Віктор	
<i>Формування національної свідомості студентства в процесі навчання історії України</i>	317
Тараненко Галина	
<i>Інноваційна діяльність сучасної молоді у процесі екологізації культурно-освітнього простору</i>	319
Тараненко Ірина, Алексєєнко Наталія	
<i>Екологізація культурно-освітнього простору учнівської молоді у позашкільному закладі</i>	321
Троїцька Олена, Троїцька Тамара	
<i>Ще раз про полікультурний діалог, або чому ми у XXI ст. н.е. стали «досократиками»</i>	324
Трубавіна Ірина	
<i>Актуальність і зміст роботи соціального педагога у ВНЗ</i>	326
Ускова Олена	
<i>Формування цінності піклування про іншу людину в учнів основної школи: людиномірний підхід</i>	329
Фалько Наталя	
<i>Теоретичні засади організації освітнього простору особистості</i>	332
Федоренко Дарія	
<i>Виховання екологічної культури людини у роботах представників американської антропологічної традиції</i>	336
Фефілова Тетяна, Шишкіна Юлія	
<i>Визначення екологічної компетентності вчителя початкових класів</i>	339
Хозраткулова Ірина	
<i>Роль волонтерської діяльності у процесі професійного самовизначення студентів</i>	342
Царькова Ольга, Работя Тетяна	
<i>Гармонізація освітнього простору як головний аспект збереження психологічного здоров'я студентів</i>	344
Цацуріна Тетяна	
<i>Використання методу моделювання у процесі вивчення факультативного курсу «Екологія рідного краю»</i>	346
Цихонь Кшиштоф	
<i>Про необхідність античних понять <i>ἀκρίβεια</i> та <i>παιδεία</i> для дослідження й використання культури</i>	348
Цицалюк Надія	
<i>Формування української етнічної культури як історико-філософська проблема</i>	353
Шапавалова Тетяна	
<i>Гармонізація культурно-освітнього простору майбутніх педагогів через здоров'язберезувальні технології</i>	356

Шевчук Ганна	
<i>Митці як суб'єкти творення і гармонізації сучасних національних культур</i>	359
Шестобуз Ольга	
<i>Розвиток діалогічного мовлення особистості</i>	362
Якимов Василь	
<i>Актуальність педагогічної спадщини А.С. Макаренка в контексті сучасних методів організації колективної навчальної діяльності</i>	364
Автори	366

3. Словарь психолога-практика / Сост. С. Ю. Головин. - Мн. : Харвест, 2001. -976 с.

УДК 378.015.311:94(100)

Валентина Пачева, Сергій Пачев

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
cbmdpu@ukr.net*

КРАЇНОЗНАВЧИЙ ЦЕНТР ЯК ІНСТИТУЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ВИЩОЇ ШКОЛИ

На прикладі центру болгаристики Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького досліджується роль країнознавчих навчально-дослідних центрів у створенні культурно-освітнього простору вищої школи в умовах поліетнічного середовища.

Ключові слова: культурно-освітній простір, поліетнічне середовище, країнознавчий навчально-дослідний центр.

Валентина Пачева, Сергей Пачев. Страноведческий центр как институциональный компонент культурно-образовательного пространства высшей школы

На примере центра болгаристики Мелитопольского государственного педагогического университета имени Богдана Хмельницкого исследуется роль страноведческих учебно-исследовательских центров в создании культурно-образовательного пространства высшей школы в полиэтнической среде.

Ключевые слова: культурно-образовательное пространство, полиэтническая среда, страноведческий учебно-исследовательский центр.

Valentyna Pacheva, Serhii Pachev. Regional geography study center as institutional component of cultural and educational space in higher school

The role of regional geography study centers in the creation of cultural and educational space in terms of the higher school multiethnic environment is investigated on the example of Bulgarian study centers in Melitopol State Pedagogical University named after Bohdan Khmelnytsky.

Key words: cultural and educational space, multi-ethnic environment, regional geography study center.

Завдання демократизації та гуманізації вищої школи висуває на передній план особистісно-орієнтований тип освіти. Це передбачає необхідність трансформування освітнього середовища вищих навчальних закладів у напрямі створення культурно-освітнього простору, що акумулює комплекс культурних проявів, необхідних для професійно-особистісного

становлення фахівця, соціалізації особистості студента, її індивідуалізації, ціннісного самовизначення, культурної ідентифікації. Культурно-освітній простір реалізується через взаємодію освіти та культури задля створення різних культурних середовищ буття особистості в системі освіти.

Культурно-освітній простір як певний педагогічний феномен, що передбачає тісний контакт студента з навколишнім освітнім середовищем в процесі особистісно-професійного становлення, проаналізований у працях А. Бондаревської [1], О. Смолінської [2] та ін.

Як зазначають дослідники, для перетворення культурно-освітнього простору вищого навчального закладу на середовище професійно-особистісного саморозвитку студентів необхідно наповнити його особистісно-значущим змістом, який здатний стимулювати особу до навчання [1, с. 6]. У регіонах нашої країни з явно вираженою поліетнічністю важливим особистісним стимулом частини студентів може стати такий інституційний компонент культурно-освітнього простору, як країнознавчий навчально-дослідний центр.

Ураховуючи поліетнічність регіону та наявність численної болгарської діаспори, в МДПУ імені Богдана Хмельницького у 2008 р. було засновано Центр болгаристики. Центр не лише здійснює науково-дослідну роботу з вивчення болгарської етнічної групи Північного Приазов'я, а й виконує важливі функції з гармонізації культурно-освітнього простору, що сприяють соціалізації та ціннісному самовизначенню студентів.

Співпрацюючи з вітчизняними та болгарськими колегами (зокрема Софії, Велико-Тирново, Благоевград, Пловдива, Сливена), центр залучає до наукової роботи студентів і випускників вишу, які мають можливість вивчити мову, ознайомитися з культурою болгарського народу. Студенти, які є етнічними болгарами, мають можливість самореалізуватися професійно з урахуванням етнічної ідентичності, а їхні колеги іншої національності – зміцнити ціннісну орієнтацію та етнічну толерантність і розширити свій кругозір.

Організація та проведення практик і стажувань у Болгарії сприяє розширенню світогляду студентів, росту рівня їхньої професійної підготовки, виробленню практичних навичок, необхідних для професійного зростання.

Таким чином, в умовах поліетнічності країнознавчий центр як важливий інституційний компонент культурно-освітнього простору вищої школи сприяє гармонізації професійно-особистісного саморозвитку студентів і самореалізації в науковій роботі.

Література

1. Бондаревская А. И. Культурно-образовательное пространство вуза как среда профессионально-личностного саморазвития студентов : автореф. дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Бондаревская А. И. ; Ростовский гос. пед. ун-т. – Ростов-на-Дону, 2004. – 24 с.
2. Смолінська О. Є. Культурно-освітній простір сучасного педагогічного університету та професіоналізм його випускників / О. Є. Смолінська // Освіта та педагогічна наука. – 2013. – № 2. – С. 26–30.